

File name: Avsnitt 3 - Politiskt perspektiv.wav
Transcriber: ScriptMe.io
Operator: Magnus Degerman
Date of transcription: Nov 10 2023

[00:00:00:06 - 00:00:06:19]

Magnus: Då så välkommen till bergrummet? Det är våra tredje avsnitt av den här slutförspodden som vi har.

[00:00:08:16 - 00:00:16:04]

Magnus: Ja sammmarks kommun. Jag heter Magnus degelman och jobbar som kommunikatör på våren. Lilla enhet vår inom våran organisation.

[00:00:18:16 - 00:00:21:01]

Magnus: Till vänster om mig har jag anna Bergsten som är utredare.

[00:00:23:11 - 00:00:35:21]

Magnus: Som ni har hört förut och till höger om mig har jag Bertil alm som är politiker från Centerpartiet som är med i den här slutfartsorganisationen, som vi tidigare också har berättat om. Lite grann och sen har vi på.

[00:00:37:21 - 00:00:39:24]

Magnus: På telefon har vi Filip uthammar som är.

[00:00:41:11 - 00:00:50:22]

Magnus: Fast i stockholmstrafiken någonstans och han representerar Moderaterna. Hur går det Filip där borta med tågen?

[00:00:53:06 - 00:01:01:04]

Filip: Det är tur att vi kan nyttja teknikens under det här med med zoom och såna saker. Nu är det ju att telefon, men det är bra att det går att lösa ändå. Tänker.

[00:01:02:04 - 00:01:02:04]

Magnus: Jag.

[00:01:04:14 - 00:01:06:02]

Magnus: Så om jag som jag nämnde lite kort bara.

[00:01:07:23 - 00:01:11:21]

Magnus: Vi har pratat om om organisationen lite i vårt första avsnitt, men.

[00:01:12:19 - 00:01:22:04]

Magnus: Anna, kan du sammanfatta kort? Vad är det vi vi håller på med och vem håller på med det här och hur? ser slutförts frågan ut i höstanmors kommun.

[00:01:24:08 - 00:01:34:09]

Anna: Ja just nu så är den organisation. Vi har den politiska organisationen en slutförvarsgrupp. Organisationen har ändrats under åren. Vi har haft olika sammansättning.

[00:01:36:20 - 00:01:44:24]

Anna: Bertil har till exempel suttit i miljökonsekvensbeskrivning gruppen m k b gruppen tidigare men just nu så är det slutförvarsgruppen med tretton ledamöter.

[00:01:46:24 - 00:02:02:02]

Anna: Och genom hela hela organisationens historia så har det ju varit bred parti representation i det alla partier i kommunfullmäktige har suttit med i de olika grupperna och så är det just nu också.

[00:02:05:05 - 00:02:13:24]

Anna: Uppdraget har ändrats lite genom åren. Just nu är det information till allmänhet som är huvudfokus tidigare så har det varit mycket granskning av själva ansökningarna.

[00:02:17:15 - 00:02:17:15]

Anna: Ja.

[00:02:18:16 - 00:02:25:23]

Anna: Kort historik men så jag tänker jag kan lämna över till Bertil och Filip och berätta lite om hur.

[00:02:26:01 - 00:02:29:06]

Magnus: De ser på du är ordförande i den gruppen, vill du börja?

[00:02:31:12 - 00:02:32:01]

Magnus: Vill du bara berätta?

[00:02:32:10 - 00:02:32:10]

Filip: Absolut.

[00:02:32:22 - 00:02:36:15]

Magnus: Göra, hur skulle du vilja beskriva det det ni håller på med? Ni är inom politiken.

[00:02:39:03 - 00:03:09:16]

Filip: Nej, men det det. Det är ju en ganska intressant vinkel på det här för det. Det är ju en otroligt teknisk fråga hur det är uppbyggt och så men men politiken har ju en väldigt viktig roll här därför att vi representerar ju på något sätt. Invånarna i Östhammars kommun. Det är ju det är ju vårt uppdrag och hur? Hur ska vi då se till att förutsättningarna som allra bäst för våra invånare då är kopplat till det här slutförvaren av? olika slag.

[00:03:11:18 - 00:03:41:06]

Filip: Och där där blir det ju mycket information just som kanske är åtminstone nuvarande huvudsyftet. Jag tänker Bertil Bertil är lite mer erfaren inom de här kretsarna och så han kanske kan gå igenom lite mer vad som hänt bakåt. Men men men informationen utåt är ju väldigt viktigt för att för att tryggheten i att veta vad är som händer och vad det är hur det fungerar för för invånarna och då måste man ju få den informationen någonstans så det? Det är väl liksom.

[00:03:42:04 - 00:03:53:10]

Filip: Vår uppgift kanske att att sammanställa den och vara med i alla sammanhang och paketera det på ett bra sätt så att vi kan. Vi kan leverera det som behövs, att man kan känna den tryggheten att och vetskapen vad det är som händer.

[00:03:55:16 - 00:03:55:22]

Filip: Tänker jag.

[00:03:58:03 - 00:03:58:14]

Magnus: Ville fick ha.

[00:03:58:24 - 00:04:29:23]

Bertil: Och och du sa, Filip vad som händer och vad som kanske inte får hända. Den här frågan är ju så himla komplicerad också. Det är vi pratar om det hundratusenåriga perspektivet och då är det inte vad som händer, kanske vår generation och inte nästa generation heller utan det. Det är väldigt många generationer som kan påverkas av det hela och det är det som gör den här frågan så oerhört komplicerad egentligen som du sa Philip, så jag har varit med ganska länge jag har varit med i fullmäktige sen 1980, och.

[00:04:30:22 - 00:05:16:17]

Bertil: Jobbat med slutvalsfrågan i den kommunala organisationen sedan nittonhundranittiosex i olika tappningar som som anna också redogjorde för och då har vi på något sätt haft och har fortfarande två lagstiftningar som som påverkar oss och styr oss i i vårt sätt att jobba och samhället i övrigt är kärnstiglagen och det är miljöbalken och det är helt olika perspektiv den ena lagstiftningen mer tittar på på säkerhetsfrågorna och oerhört viktiga. Men tar vi då miljöbalken som mer ska se till människor och miljö i i ett mer oändligt perspektiv och det gör liksom att de här lagstiftningarna ibland inte krokas riktigt arm utan det det blir.

[00:05:18:20 - 00:05:55:20]

Bertil: Saker som som behöver brytas och då? har man då gett tillåtlighet till 1 verksamhet, då kan man inte bara på något sätt ändra det och det är det som liksom är miljöbalksperspektivet. Kärntäktlagen har ju mer jobbat utifrån att ja, men vi kan ompröva och vi har stegvis prövning och såna saker och det existerar inte enligt miljöbalken utan. Det har man fått en tillåtlighet. Sen är det tillstånden som i och för sig då kan omprövas under resans gång, men tillåtligheten har man gett hela handen som man säger så eller lillfinger så så har man då tagit hela handen för den här frågan.

[00:05:57:13 - 00:06:31:00]

Filip: Men, och här har vi ju haft ett lite annat perspektiv bakåt eller en annan funktion, kanske som grupp för att här. Där har vi ju på något sätt presenterat kommunens intressen i liksom de här mer rättsliga frågorna bakåt på på ett annat sätt kanske och det är även det var ju mestadels innan min tid om vi säger så, men för då då var det ju precis som du är inne på mera mera förhandlingar med hur ska vi ens ställa i ordning det här på bästa sätt för? Ja än en gång för våran del för kommunen då?

[00:06:32:03 - 00:06:33:24]

Filip: Medans nu så så har det ju förändrats lite.

[00:06:36:00 - 00:07:06:09]

Bertil: Jo, men det det är ju helt rätt och jag menar tidigare så var det ju diskussion om vilken metod skulle överhuvudtaget användas? Var det 500 m ner i berggrunden eller var det andra alternativ? Var det överhuvudtaget hållbart och det det har man ju då kommit fram i prövningen att ja, men det är det här spåret som man ska köra och på det sättet så så har vi fått finna oss i det också. Och det som jag tror det var Magnus här som sa någonting om om att vi ändå har varit ganska så politiskt eniga, eller?

[00:07:07:18 - 00:07:25:20]

Bertil: På något sätt avpolitiserad fråga för att vi har ju liksom varit besked att alla av att det här ska bli så bra som möjligt, oavsett om man nu gillar ett slutval på det här sättet eller inte så så ska ju säkerheten. Den långsiktiga säkerheten ska ju vara helt avgörande och det.

[00:07:26:18 - 00:07:38:20]

Filip: Jag tror jag var. Det är ju kanske inte unikt, men det är ju det är ju. Det är ju sällan vi vi vi är så sams som vi är i de här frågorna och precis de anledningen du säger.

[00:07:40:09 - 00:07:58:17]

Filip: Det blir när alla går in med med exakt samma ingångsvärde, för det är ju ännu en gång som du säger. Det är ju egentligen inte en politisk fråga på så sätt för att alla. Vi har ju det här avfallet att hantera. Vi ska göra det på bästa sätt och då samarbetar vi med det så att för att det och det och det har ju varit mera.

[00:08:01:01 - 00:08:10:09]

Filip: Våldigt mycket konsensus, precis som du är inne på och jag tycker att det är det talar väldigt mycket för hur seriöst vi ändå har hanterat det här som kommun.

[00:08:11:21 - 00:08:18:04]

Filip: Ingäst för att man har det upplägget för att det går ju inte att hålla på att bråka om det här på samma sätt.

[00:08:19:13 - 00:08:37:17]

Bertil: Samtidigt så är det ju ett stort ansvar som på något sätt har förts över på oss här i östhammarskommun också och det kan ibland tynga ner axlarna en hel del men samtidigt så är det viktigt att vi är öppna och kan diskutera och vågar diskutera och såna saker och ändå försöka se som du säger Filip också att.

[00:08:40:01 - 00:08:41:24]

Bertil: Det här ska bli så bra som möjligt för för.

[00:08:43:03 - 00:08:47:11]

Bertil: Både här i oss i i östhammars kommun i.

[00:08:48:12 - 00:08:49:08]

Bertil: Ren och i Sverige.

[00:08:50:23 - 00:08:51:12]

Magnus: Hur upplever ni.

[00:08:51:14 - 00:08:51:14]

Filip: Att.

[00:08:52:15 - 00:08:55:12]

Magnus: Att erat uppdrag har ändrats över över tid.

[00:08:56:02 - 00:08:59:06]

Bertil: Jo, men det har ju ändrats totalt egentligen från att vi har varit.

[00:09:01:11 - 00:09:24:11]

Bertil: Kunna ifrågasätta både ena och det andra varit med i granskningen innan överhuvudtaget fanns ett platsval och såna saker och sen nu under hela domstolsförhandlingarna och hela den processen till att det nu finns ett beslut och nu nu är det ju verksamheten är tillåten och sen är det bara att sätta upp regelverk för hur det här

ska bedrivas i fortsättningen.

[00:09:25:17 - 00:09:56:05]

Bertil: Och att vi mer då får se till att bygga upp, bygga vidare på den kunskap vi har också och föra över det till till både till fullmäktige och till till allmänheten också så att vi vi har ett informationsansvar och det kan man ju gå vidare sedan i flera steg här med hur kan man vi bevara informationen under väldigt lång tid och det är nästa liksom stora knäppfråga som som vi inte har löst och ingen har löst heller någonstans så att.

[00:09:57:12 - 00:10:09:06]

Bertil: En viktig uppgift trots att vara med och försöka påverka så att all. Vet ni om under många generationer vad vad det är för någonting som som vi har här nere i berggrunden eller kommer att få ner i berggrunden?

[00:10:11:13 - 00:10:18:24]

Magnus: Ni nämnde att att ni har jobbat väldigt opolitiskt, hur varför kan man samsas sig runt en sån här fråga?

[00:10:20:12 - 00:10:22:11]

Magnus: När det är svårt inom andra frågor.

[00:10:24:04 - 00:10:24:18]

Bertil: Ska ska vi föränka?

[00:10:25:03 - 00:10:25:10]

Filip: Sig det.

[00:10:25:15 - 00:10:26:11]

Bertil: Är kanske typiskt svenskt.

[00:10:31:14 - 00:10:47:09]

Filip: Vi vi kan ju alltså det är så här det är inte som så att vi alltid alltid tycker samma sak det så är det ju liksom alla har ju har ju åsikter och så men jag tror att det det stora utgångsläget här i i just lite det vi var inne på tidigare att vi har vi har ju liksom.

[00:10:49:12 - 00:11:05:21]

Filip: Vi har det här kärnbränslet och liksom för var för kortlivad avfall alltså det här det behöver förvaras på något sätt och då gäller det ju att bli väldigt konstruktiv och sen så får jag väl ändå säga det att det blir ju det blir ju på i i kommunala sammanhang så blir det ju väldigt mycket.

[00:11:06:23 - 00:11:16:02]

Filip: Hur man samarbetar med med varandra. Det blir mycket närmre på något sätt som jag tror också gör skillnad på det stora hela. Men men men det det?

[00:11:18:08 - 00:11:22:07]

Filip: Nej, men jag tror att det är viktigt att det är så också att det har varit så.

[00:11:24:18 - 00:11:37:18]

Magnus: Om vi går in på nästa fråga vad Filip kan få börja här. Vad var det för hoppar du på det här arbetar? det här arbetet från början med uppdraget med att hålla på att diskutera om slutförvar.

[00:11:39:22 - 00:11:41:07]

Magnus: Vad var det som gjorde att?

[00:11:42:09 - 00:12:52:00]

Filip: Du hoppade på. det, det var väl jag har. Jag har ju tidigare arbetat på på forsmak på kärnkraftverket så jag. Jag har ju liksom haft ett en närhet till frågan på ett annat sätt och och det det börjar väl intresset väckas kanske att så här hela kedjan ändå för att det arbetet så så så använder jag ju kärnbränslet höll jag på att säga inte personligen kanske, men. Så och då då väcktes väl intresset? Ja, men nu det här ska hanteras och det ska ju hanteras inom inom våran kommun och det är liksom det är en relevant fråga för för för invånarna och då det är liksom en kombination av alla de aspekterna och mitt politiska engagemang som har som har gjort att jag. Jag tyckte att det här är väl en perfekt sak för mig att att få nörda ner mig lite i för det det det är ju kanske till skillnad från många andra politiska frågor så öppnar ju det här upp för oändligt mycket läsande och grottande och liksom. Dyka ner i diverse komplicerade saker, så att det nej, men det. Det har liksom passat mig som person.

[00:12:55:02 - 00:12:55:23]

Magnus: Din väg in den.

[00:12:56:10 - 00:13:00:02]

Bertil: Min väg in in lite längre än än din Filip då, eftersom.

[00:13:02:14 - 00:13:02:14]

Bertil: Ja.

[00:13:04:18 - 00:13:09:20]

Bertil: 1970 så började jag fundera kring det här med med kärnkraft och allting sånt också och.

[00:13:12:09 - 00:13:50:14]

Bertil: Vi hade så småningom en folkomröstning 1980 och där tog ju jag klart ställning då

och Centerpartiet med att det här var inte liksom en en framtida energilösning utan vi vi måste på något sätt hantera det här på. Och avveckla den den här verksamheten men men samtidigt så måste jag erkänna då även om jag då är fortfarande är motståndare till till kärnkraft i alla dess former s m r och allt som man nu pratar om så fram till nittonhundraåttio så hade vi ju också ett antal kärnkraftverk och det avfall som togs fram och producerades fram till dess.

[00:13:52:19 - 00:14:24:21]

Bertil: Det har ju också ett ansvar för så att det det är liksom bara att bita i i i det syra äpplet och och försöka göra det bästa möjliga av det och det är väl det som kanske sen när mynna ut i att vi alla en dag varit besked av att oavsett om om vi gillar kärnkraft eller inte så så måste vi lösa det här på något sätt som vi tror är är bäst för för kommande generationer och det är väl det som som har gjort att vi har kunnat lagt ner stridsyxan i när ser att den långsiktiga säkerheten och så vidare.

[00:14:27:02 - 00:14:56:16]

Filip: Vi gör ju nästan det ännu mer unikt höll jag på att säga på på en nationell nivå så är det ju det måste vi verkligen konstatera. Det här är ju verkligen en brytfråga. Åtminstone har varit mellan åtminstone våra 2 partier här men men men att vi verkligen som du säger kunna gräva ner stridsyxorna konstatera ja nej, men oavsett vad vi fick i bakgrunden så nu får vi lösa det här och det det gör det ännu bättre på något sätt, tycker jag.

[00:14:57:18 - 00:15:02:19]

Bertil: Eller åtminstone försöka lösa det hela. Det vi vi tror att vi har en lösning, eller.

[00:15:05:18 - 00:15:30:12]

Bertil: Industrin tror att man har en lösning på frågan och den har behandlats i i domstol och i hos strålsäkerhetsmyndigheten och så vidare men vi har ju fortfarande ännu inte det är ju inte byggt slutvalet än så att det det finns fortfarande möjligheten att kunna diskutera de här frågorna men men på något sätt så så finns det enda ändå en majoritet för att det är det här sättet som som vi ska använda framöver.

[00:15:31:23 - 00:15:40:11]

Bertil: Då fortfarande långsiktiga säkerheten är helt avgörande och som som jag var inne på det här med informationsbevarande också att hela tiden.

[00:15:42:21 - 00:16:21:11]

Bertil: Ha system så att vi vet i fram framtida generationer vet vad det finns för någonting här uppe i i försmark också och sen också att vi kanske ställer krav på verksamhetsutövaren det vill säga s k b det här fallet att följa utvecklingen under hela tiden och inte slå sig till råd med att ja, det här får bli någon gång när när slutvaret försluts utan att man jobbar hela tiden aktivt både med med hur man kan bevara information, men också hur man kan utveckla den här tekniken för att tekniken står ju aldrig still utan det det kommer att hända saker och ting och förhoppningsvis så kan man göra saker och ting bättre.

[00:16:23:11 - 00:16:34:23]

Magnus: Filip, du ska få avsluta lite kort här Bertil åt på i 40 år och du kanske har 40 år framför dig inom politiken. Hur ser du att den här frågan kommer att fortsätta lokalt?

[00:16:37:00 - 00:16:46:05]

Filip: Ja, jag vet inte om man ska se det som en del av det här informationsbevarande verklig vi pratade om med framtida restationer. Kanske? Nej, nej.

[00:16:46:13 - 00:16:47:01]

Bertil: Men själv åsidoslut.

[00:16:48:16 - 00:17:52:07]

Filip: Ja jag känner det det är mycket mycket som vilar här men nej men det det är ju det ligger ändå lite i det för det här är ju ändå en del i i och med att det är en så lång process så så måste vi ju ha någon form av vidareutveckling måste ha någon form av vidareutbildning och så för för kommun och kommunens invånare för att det är liksom. Vi har ju hållt på nu sen ja sedan du började med en bertil och ni kommer ju fortsätta i i många många många år till så att det jag kommer ju få lämna över den här framöver också utan tvekan så att det är liksom det är ju få upp till kommunen kanske att fortsätta att hålla i där och inte tappa greppet för att relevansen minskar ju inte över tid utan egentligen snarare ökar den ju under närmare vi kommer att att vi faktiskt har slutförvaret i användning och och till sist försluter och så vidare så att. Relevansen har ju kanske inte minskat utan tvärtom ökat och det så länge så länge kommunen har har med sig den och har möjlighet att påverka så så kommer det ju behövas.

[00:17:54:20 - 00:18:01:04]

Filip: Politiker som som intresserar sig så att det det. Det är ju en fortsatt fortsatt länk som som måste vara obruten så att säga.

[00:18:03:13 - 00:18:07:13]

Magnus: Bra vi ska avsluta där, tack?

[00:18:08:12 - 00:18:15:08]

Magnus: Ni besökare höll på att säga ni som jobbar inom politiken som inte sitter här varje gång varje avsnitt.

[00:18:17:14 - 00:18:28:14]

Magnus: Tack till lanna också vi? Får se vad vi pratar om nästa gång alla poddarna som kommunen spelar in kan ni hitta på osthampar punkt s e snedstreck podcast.